

تولكو، تولكو، تونبكي

بیری وار ایدی، بیری یوخ ایدی، بیر تولکو وار ایدی. گون لرین بیرینده تولکو بابا قویروغونو بئلینه قویوب چۆلده گزیردی کی، گۆرسون قوش دان، جمعدک دن بیر شئی تاپارمی، بیسین. چوخ گزدی، چوخ دولاندی، آخیردا گلیب چیخدی بیر قویونون باشینا. بویونو ئوزادیب اییلدی، قویویا باخدی. گۆردو قویونون دیینه بیر پارچا آغاپاق قویروق دوشوب. تولکو سئویندییین دن اویناماغا باشلادی. ئوزون قویروغونو یئرله سورویه-سورویه بیر خئی لی اوینادی. سونرا اوز- اوزونه دئدی: “یاخشيجا علیمه قویروق دوشوب، اونو یئسم، هئچ هار ا گنتمیجیم.” تولکونون آغزینین سویو آخماغا باشلادی. ائله بیل قویروق چاغیریب اونا دئییردی: “تولکو بابا، گل منی یی، تولکو بابا، گل منی یی.”

تولکو بابا اوزونو ساخلایا بیلیمیب، قویویا توللاندی، گویولتو ایله قویونون دیینه دوشدو. یازیق تولکونون ازیلمیش بیر یئری قالمادی. ئوفولدا-ئوفولدا یاغا قالخدی، قویروغون یانینا گئتدی. آغزینی آجدی کی، قویروغو بیسین، دونوب یئرینده قالدی. دئم، بو، قویروق دئییلیمیش، بیر پارچا آغ داش ایمیش. تولکو بابا چوخ فیکیر ائلدی، تدبیر تۆکدو، ایستدی قویو دان چیخسین، چیخا بیلمه دی. چونکی قویو چوخ درین ایدی. تولکو بابا قویروغونو یانینا قیسیب، بیر کونجده چۆمبلدی. آرانی داغا آپاردی، داغی آرانا گئیردی، فیکیرلشدی کی، بور دان نه جور چیخسین. بیر ده گۆردو بیر ایلانلا، بیر تیسباغا اونون یانینا گلیر لر. تولکو بابا سئوینیب دئدی.....:

-آ ایلان، آ تیسباغا قارداش، سیز بوردا نه گزیرسینیز؟

-تیسباغا جاواب وئردی:

تولکو بابا، بیز ده سنین کیمی اوز تاماحیمیزین ئوجون دان بورایا دوشموشوک. کنارا چیخا بیلمیریک.

ائله بو واخت قویونون باشین دان سس گلدی.

تولکو دئدی:

گیزلنک، گۆرک بو کیمدی؟

هر اوچو بیر کونجده گیزلندی لر. بیر آز کئچمیشدی، بیر ده گۆردو لر بیر شئی تاپیلتی ایله قویویا دوشدو.

باخدی لار قویویا دوشن چاققالدی. تولکو اونا باخیب گۆلدو. بو دا تولکو باباگیل کیمی آلدانمیشدی. تاماحینین

ئوجون دان اوزونو قویویا سالمیشدی. تولکو برک دن دئدی:

چاققال قارداش، خوش گلمی سن، بئش گئیرمی سن؟

چاققال تولکو بابانی گۇروب باغیردی:

آخماق-آخماق دانیشما، چکیل اویانا گۇروم. قویروق اوزوموندو.

تولکو بابا جواب وئردی:

آی آخماق چاققال، هنج آجیقلا نما. او قویروق دنییل، بیر پارچا آغ داشدی. سنی آلدان کیمی، منی ده آلدادیب-

بورا سالیب. ایندی هامیمیز بوردا آجین دان قیریلجاغیق - چاققال دوداق لارینی بوزوب آغلاماغا باشلادی. بو

زمان قویونون باشین دان بیر گورولتو ائشیدیلدی. تولکو بابا چاققالا دئدی:

آخماق-آخماق آغلابیباش-گوزوموزو آپارما. قویونون باشیندا سس-کوی وار. گل گیزلنک، گورک ایندی-

قوناغیمیز کیم اولاجاق؟

چکیلیب بیر کونجده گیزلندی لر.

بیر آز کئچمیشدی، بیر دوربا قویوداکی داشی قویروق حساب ائلیب آتیلدی، شاپیپلانی ایله قویونون دیبینه

دوشدو. قول-قاییر غاسی ازیلمیش حالدا یئر دن قالخیب قویروغون اوستونه جومدو. باخدی کی، قویروق نه

گزیر؟ بو، بیر آغ داش ایمیش. آجیق لی-آجیق لی او طرفه، بو طرفه باخماغا باشلادی، کونجه قیسلمیش

تولکونو، چاقق الی، تیسباغانی، بیر ده ایلانی گوردو. قورد باغیردی؟

یوخسا، بورداکی قویروغو سیز یئمیسینیز؟

چاققال قورخوسون دان تولکونون بۇیرونه قیسیلدی. تولکو قویروغونو یئر ساللابی قولاق لارینی ایره لی

نوزاتدی. قوردا جواب وئردی:

قورد آغا، هنج آجیقلا نما. بورا سن دئین یئر دنییل. هامیمیز آجین دان اولجییک. سن گورن - قویروق دنییل، بیر-

پارچا آغ داشدی. او داش بیزی آلدان کیمی، سنی ده آلدادیدی. آخ تاماه، تاماه...

قوردون قولاغی بوزوشدو، ایستدی تولکو بابایا جواب وئرسین، قویونون باشین دان بیر سس گلدی. بون لار

هامیسی قاجیب گیزلندی. بیر یئکه دونوز تاپیپلانی ایله قویویا دوشدو. دونوزون آیاغی او قدر آغریمیشدی کی،

آیاغا قالخا بیلمیردی. قویوداکی لار بونا باخیب گولوشدو لر. دونوز آغلایا-آغلایا دئدی:

قارداش لار، بس، سیز بوردا نه قاییریر سینیز؟

تولکو بابا جواب وئردی:

هنج سوروشما، دونوز قارداش، سنین باشینا گلن بیزیم ده باشیمیزا گلیب. گل بری گورک بو بیر پارچا از داش-

داها هانسی آخماغی بو تورا سالاجاق...؟

بو زامان قویونون باشین دان بیر دونقول دانما انشیدیلدی. بون لار آلتیسی دا قاجیب گیزلندی. بیر بویوک آیی گورولتو ایله قویونون دبیینه دوشدو. آیی یومشاق ایدی، هنج یئری ازیمه دی، تنز آیاغا دوردو، توک لرینی قابارتدی، آجیق لی-آجیق لی هر طرفه گوز گز دیردی. قویوداکی لاری گوروب دال آیاق لاری اوسته فالخدی، گوز لرینی برلدیپ قیشقیردی:

دئیین گوروم بورداکی قویروغو هانسینینز یئدینیز؟

قویوداکی لارین دلی توتولدو. تولکو بابا ایره لی یئرییب، قورخا-قورخا دندی؟

بیز قویروق یئمیشیک. سن گوردویون قویروق دئیل، بیر آغ داشدی. سنی آلدان کیمی، بیزی ده □ - آ آیی آلدادیب بورا سالیب. هنج آجیقلا نما. بور دان نه سن چیخا بیلجک سن، نه ده بیز. آیی تولکو بابانین سوزونه گولوب، سیچرادی کی، قویو دان چیخسین، اما باجارمادی. چونکی قویو چوخ درین ایدی. الاجسیز قالب تولاکیه دندی:

تولکو بابا، بس، نه انیلیک کی، بور دان چیخاق؟

تولکو بابا جواب وئردی:

من ده بیلیمیرم. گلین هامیمیز بیر یئرده یاخشيجا فیکیرلشک، گورک بیر یول تاپا بیلیریکمی؟

هره بیر طرفده اوتوروب فیکیرلشمیه باشلادی. اما نه قدر فیکیرلشدی لرسه، بیر یول تاپا بیلمه دی لر. آخیردا هامیسی یورولدو. هره بیر طرفده ئوزانیب یاتدی، آنجاق تولکو بابا یاتمادی، فیکیر ائلییردی کی، بیر کلک تاپسین، بون لارین هامیسینی آیی قیرسین، اوزو ده اونون الین دن قورتارسین.

او گونو اونلار آج قالدی لار، صاباحیسی دا آج قالدی لار. اوچونجو گونو تولکو گوردو داها دورا بیلیمیر، آجین دان اولجک یولداش لارینی باشینا توپلادی. اوزونو اونلارا توتوب دندی؟

قارداش لار، گورورسونوز هامیمیز آجین دان اولوروک. هامیمیزین اولمیمیزدنسه، یئنه ده بیریمیزین اولمی یاخشیدی. قویون من بیر ماهنی اوخویوم، هر کیمین آدی آخیرا دوشسه، اونو یئیک.

یولداش لارینین هامیسی بونا راضی اولدو. تولکو آیاغا قالخیب اوخوماغا باشلادی. گور نه جور اوخویور؟

تولکو، تولکو، تونبکی

قویروق اوسته لونبکی

آیی آخماق

دونوز توخماق

قورد ئولاووش

چاققال چاووش

ایلان قامچی

تیسباغا چاناق

بیز اونا قوناق

هامی بیر-بیری نین اوزونه باخدی .تولکو اوزونو آیییا توتوب دندی:

,سن بیلیر سن کی بیز بوردا نه سو تاپاجاغیق ایچک ,نه آریا ,بوغدا تاپاجاغیق اولچک .اونا گوره ده □ - آ آیی

.بیزه چاناق ساخلاماق لازیم دئییل .من نغمنی اوخودوم .من دن دئمک ,سیز دن یئمک

اونلار تۆکولوب تیسباغانی یئدی لر..

آیی دندی:

تولکو بابا ,بون دان بیر شئی اولمادی .بیر ده اوخو.

تولکو اوخوماغا باشلادی:

تولکو ,تولکو ,تونبکی

قویروق اوسته لونبکی

آیی آخماق

دونوز توخماق

قورد ئولاووش

چاققال چاووش

ایلان قامچی

بیرجه دامچی

یئنه هامی بیر-بیری نین اوزونه باخدی .تولکو دندی:

,دئ گوروم ,بیزیم بوردا آتیمیز ,ئولاغیمیز یوخ ,قامچی نییمیزه لازیمدی ?من نغمنی اوخودوم .من دن □ آ آیی

دئمك ,سيز دن يئمك

توكولوب ايلانى دا يئدى لر.

آيى دئدى:

تولكو بابا ,يون دان دا بير شئى اولمادى .بير ده اوخو گورك كيجه دوشور-

تولكو اوخوماغا باشلادى:

تولكو ,تولكو ,تونبكي

قويروق اوسته لونبكي

آيى اخماق

دونوز توخماق

قورد ئولاوش

سسى بايقوش

يئنه ده هامى بير- بيرى نين اوزونه باخدى .تولكو دئدى:

,ئولاوش بيزيم نييميزه لازيمدى ?ائله اصلينه باخسان ,او ئولادى كى ,بيز بو گونه قالدیق .ايندى □ - آيى

آجين دان قيريليريق .من نغمنى اوخودوم .من دن دئمك ,سيز دن يئمك

آيى او ساعت قوردو قارمالادى .باسيب اونو دا يئدى لر .او گونو ده بئله كئچيريب صاباحى ائلدى لر .آيى اوزونو

تولكويه توتوب دئدى:

تولكو بابا ,آجين دان اولورم .دورما اوخو ,بير ناحار ائليك-

تولكو اوخوماغا باشلادى:

تولكو ,تولكو ,تونبكي

قويروق اوسته لونبكي

آيى اخماق

دونوز توخماق...

يئنه ده هامى بير- بيرى نين اوزونه باخدى .تولكو دئدى:

,دئ گوروم توخماق بيزيم نييميزه لازيمدى ?من دن دئمك ,سن دن يئمك □ .آيى

آیی او ساعت پنجسپله باسیب دونوزون بئلینی قیردی .هره سی بیر طرف دن اونون اتینی پارچالاییب یئمیه باشلادی لار.

بیر نچه گون ده دونوزون اتی ایله دولاندی لار .تولکو دونوزون اتین دن بیر قدر قولتوغوندا گیزلتمیشدی.

بورنونو قولتوغونون آلتینا سالیب اونو یئیردی .آیی اونو گوروب دندی:

تولکو بابا ,اتی هار دان آلیب یئیر سن ?منه ده وئر-

تولکو بابا جواب وئردی:

هنچ هار اداان آلمیرام .اوز قولتوغومون اتیدی ,سوکوب یئیرم .سن ده اوز قولتوغونون اتینی سوک ,یی .آیینین-

آغلینا باتدی ,اوز قولتوغونو دیشی ایله سوکدو .قان باشلادی سئل کیمی آخماغا .او قدر قان آخدی کی ,آخیردا

آیی تاقت دن دوشدو ,یئره ئوزانیب اولدو .تولکو: “من دئینده آیی آخماق ,منه گولور لر - ,”دئییب گول- گول

آیینین اتین دن پارچالاییب یئمیه باشلادی .بیر مدت ده آیینین اتی ایله دولاندی .سونرا یئنه ده آجلیق باشلادی.

تولکو آجلیغا داوام کتیره بیلیمیب ,برک دن واقفیلدا ماغا باشلادی .تولکو واقفیلدا یا-واقفیلدا یا دئییردی:

آخ ,تاماه ,آخ تاماه ..!سن نه پیس شئی سن .اگر تاماحیمی بیغسایدیم ,بورا دوشمزدیم!

بیر اووچو اوردان کنچیردی .تولکونون سسینی ائشیدیب ,قوبونون باشینا گلدی .ایپ ساللاییب تولکونو قویو دان

کنارا چیخارتدی ,دندی:

آی تولکو ,جاماتدا تویوق قویمادین ,چؤل لرده قوش قویمادین ,یازیق لارین هامیسینی بوغوب یئدین .ایندی ده-

من سنی بوغوب اولدورجیم ,درینی سویوب بوغازین دان چیخاردا جاغام

اووچو تولکونو بوغوب ,کنارا آتدی .او ,ائله بیلیردی کی ,تولکو اولوب .بیچاغینی ایتیلیردی کی ,اونون

دریسینی سویسون .بیر دن تولکو یئر دن سیچراییب گؤتورولدو .اووچو سسه قانریلیب باخدی کی ,تولکو اودو

تپه نین باشیندا .سس ده اونون سسیدی ,دئییر?

اووچو قارداش ,آدام ایشین بیرینی قورتار مامیش ,او بیرینه باشلاماز .هله بیر باخ ,گور ,بوغوب-

اولدوروب سن ,یا یوخ ,سونرا دریسینی سویماغا حاضر لاش.

اووچو بیر سؤز دئمدی .گؤردو کی ,تولکو دوز دئییر ,کور-پنشمان ائوینه قاییتدی...

کۆچورن : کۆلگه سیز

قایناق : ایران آذربایجانین ادبیات اوتاغی